

2018
(November)

COMMERCE
(General/Speciality)

Course : 503

(**Management Accounting**)

The figures in the margin indicate full marks for the questions

(**New Course**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

Time : 3 hours

1. (a) Write True or False :

1×4=4

- (i) Management accounting provides decision to the management.
- (ii) In marginal costing, the problem of over and under absorption of overhead is avoided.
- (iii) Machinery sold for cash is an application of fund.
- (iv) Cash flow statement is useful for short-term financial analysis.

(b) Fill in the blanks :

1×4=4

- (i) Decrease in creditor is ____ of cash.
- (ii) Budgetary control is a system of controlling ____.
- (iii) Management Accounting is based on ____ information.
- (iv) Purchase of plant will mean ____ in working capital.

2. Write short notes on (any four) :

4×4=16

(a) Limitation of Management Accounting

(b) Break-even point

(c) Funds flow statement

(d) Profit-volume ratio

(e) Contribution

3. (a) What do you mean by Management Accounting? How does management accounting differ from cost accounting?

4+10=14

Or

(b) Explain the various characteristics of Management Accounting. Discuss the various tools and techniques of management accounting.

6+8=14

4. (a) From the following Balance Sheets of X Ltd. Co. for the years 2014–15 and 2015–16, make out—

(i) schedule of changes in the working capital;

(ii) statement of sources and application of fund :

7+7=14

<i>Capital and Liabilities</i>	<i>31.03.2015</i>	<i>31.03.2016</i>
	₹	₹
Equity Share Capital	3,00,000	4,00,000
8% Redeemable Preference Share	1,50,000	1,00,000
Capital Reserve	—	20,000
General Reserve	40,000	50,000
Profit & Loss A/c	30,000	48,000
Proposed Dividends	42,000	50,000
Sundry Creditors	25,000	47,000
Bills Payable	20,000	16,000
Expenses Due	30,000	36,000
Provision for Taxation	40,000	50,000
	<u>6,77,000</u>	<u>8,17,000</u>

Assets	31.03.2015 ₹	31.03.2016 ₹
Goodwill	1,00,000	80,000
Plant	80,000	2,00,000
Land	2,00,000	1,70,000
Investment	20,000	30,000
Sundry Debtors	1,40,000	1,70,000
Stock-in-Trade	77,000	1,09,000
Bills Receivable	20,000	30,000
Cash in Hand	15,000	10,000
Cash at Bank	10,000	8,000
Preliminary Expenses	15,000	10,000
	<u>6,77,000</u>	<u>8,17,000</u>

Additional Information :

- (1) A machine has been sold for ₹ 10,000. The written down value of the machine was ₹ 12,000. Depreciation of ₹ 10,000 is charged on plant in 2015-16
- (2) A piece of land had been sold out in 2015-16 and profit on sale has been credited to capital reserve
- (3) The investment is trade investment, ₹ 3,000 is received by way of dividends including ₹ 1,000 from pre-acquisition which have been credited to Investment A/c
- (4) An interim dividend of ₹ 20,000 has been paid in 2015-16

Or

- (b) What is Cash Flow Statement? How is it prepared? Distinguish between a Cash Flow Statement and a Cashbook. 3+7+4=14

5. (a) The following data are available in a manufacturing company for the half-year period ending on 30th September, 2017 :

	₹ (in lakhs)
Fixed expenses :	
Wages and salaries	8.4
Rent, rates and taxes	5.6
Depreciation	7.0
Sundry administrative expenses	<u>8.9</u>
	29.9

₹ (in lakhs)

Semivariable expenses :

Maintenance and repairs	2.5	
Indirect labour	9.9	
Sales department salaries	2.9	
Sundry administrative expenses	<u>2.6</u>	17.9
Variable expenses @ 50% of capacity		
Materials	24.0	
Labour	25.6	
Other expenses	<u>3.8</u>	53.4

It is assumed that fixed expenses remain constant for all levels of production; semivariable expenses remain constant between 45% and 65% of capacity, increasing by 10% between 65% and 80% of capacity and 20% between 80% and 100% of capacity.

Sales at the various levels are

	₹ (in lakhs)
60% capacity	100
75% capacity	120
90% capacity	150
100% capacity	170

Prepare a flexible budgets for the half-year and forecast at 60%, 75%, 90% of capacity.

14

Or

- (b) Define the budgetary control. Explain the objectives and limitations of budgetary control. 3+5+6=14

6. (a) The profit volume ratio of X Ltd. Co. is 40% and margin of safety is also 40%. Work out the following if the sales volume is ₹ 1.50 lakhs :

3+3+4+4=14

- (i) Break-even point
- (ii) Net profit
- (iii) Fixed cost
- (iv) Sales required to earn a profit of ₹ 30,000

Or

- (b) Define marginal costing. What are the advantages and disadvantages of marginal costing?

3+6+5=14

ASSAMESE VERSION

1. (a) সঁচা নে মিছা লিখা :

1×4=4

- (i) পৰিচালনা হিচাপে ব্যৱস্থাপনাক সিদ্ধান্ত দিয়ে।
- (ii) প্ৰান্তীয় ব্যয় পদ্ধতিয়ে অধিব্যয়ৰ অধি বা অৱ বৰ্টন সমস্যা এৰাই চলে।
- (iii) মেচিন এটা নগদ মূল্যত বিক্ৰী কৰিলে পুঁজিৰ বহিৰ্গমনক বুজায়।
- (iv) নগদ প্ৰবাহ বিবৃতি হুসুম্যাতি পুঁজি বিশ্লেষণৰ বাবে উপযোগী।

(b) খালী ঠাই পূৰ কৰা :

1×4=4

- (i) পাওনাদাৰ হ্ৰাস হোৱা মানে নগদ ধন _____।
- (ii) খচৰা নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰক্ৰিয়া হৈছে _____ নিয়ন্ত্ৰণ।
- (iii) পৰিচালনা হিচাপ _____ তথ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।
- (iv) যন্ত্ৰপাতি ক্ৰয়ৰ অৰ্থ হ'ল কাৰ্যকৰী মূলধনৰ _____।

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

4×4=16

- (i) পৰিচালনা হিচাপৰক্ষণৰ সীমাবদ্ধতা
- (ii) লাভালাভৰ সমতা বিন্দু
- (iii) পুঁজি প্ৰবাহ বিবৃতি
- (iv) লাভৰ আয়তনিক অনুপাত
- (v) বৰঙনি

3. (a) পৰিচালনা হিচাপ বুলিলে কি বুজা? পৰিচালনা হিচাপ আৰু ব্যয় হিচাপৰ মাজত পাৰ্থক্যসমূহ কি কি?

4+10=14

অথবা

(b) পৰিচালনা হিচাপৰ বিভিন্ন বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। পৰিচালনা হিচাপৰ বিভিন্ন আহিলা আৰু কৌশলসমূহ আলোচনা কৰা।

6+8=14

4. (a) তলত X Ltd. Co.ৰ 2014-15 আৰু 2015-16 বৰ্ষৰ উদ্ধৃত-পত্ৰসমূহ দিয়া হ'ল। ইয়াৰ দ্বাৰাই—

- (i) কাৰ্যকৰী মূলধন পুঁজিৰ পৰিৱৰ্তন সূচী;
- (ii) পুঁজিৰ উৎস আৰু ব্যৱহাৰ বিবৃতি প্ৰস্তুত কৰা :

7+7=14

মূলধন আৰু দেয়সমূহ	31.03.2015	31.03.2016
	টকা	টকা
অংশ মূলধন	3,00,000	4,00,000
8% অগ্ৰাধিকাৰযুক্ত অংশ	1,50,000	1,00,000
মূলধনী সঞ্চয়	—	20,000

মূলধন আৰু দেয়সমূহ	31.03.2015 টকা	31.03.2016 টকা
সাধাৰণ সঞ্চয়	40,000	50,000
লাভ-লোকচান হিচাপ	30,000	48,000
প্ৰস্তাৱিত লাভাংশ	42,000	50,000
বিবিধ পাওনাদাৰ	25,000	47,000
অপৰিশোধিত বিল	20,000	16,000
খৰচৰ দেনা	30,000	36,000
আয়কৰৰ ব্যৱস্থা	40,000	50,000
	<u>6,77,000</u>	<u>8,17,000</u>
সম্পত্তি	31.03.2015 টকা	31.03.2016 টকা
সুনাম	1,00,000	80,000
যন্ত্ৰপাতি	80,000	2,00,000
মাটি	2,00,000	1,70,000
বিনিয়োগ	20,000	30,000
বিবিধ দেনাদাৰ	1,40,000	1,70,000
মজুত পণ্য	77,000	1,09,000
প্ৰাপ্য বিল	20,000	30,000
হাতে জমা	15,000	10,000
বেংকত জমা	10,000	8,000
প্ৰাৰম্ভিক ব্যয়	15,000	10,000
	<u>6,77,000</u>	<u>8,17,000</u>

অতিৰিক্ত তথ্য :

- (1) এটা মেচিন 10,000 টকাত বিক্ৰী কৰিলে। উক্ত মেচিনটোৰ অৱক্ষয় হোৱাৰ পাছৰ মূল্য 12,000 টকা। 10,000 টকা 2015-16 বৰ্ষটোৰ বাবে অৱক্ষয় ধাৰ্য কৰা হৈছে
- (2) এটুকুৰা মাটি 2015-16 বৰ্ষত বিক্ৰী কৰি পোৱা লাভ মূলধনী সঞ্চয় হিচাপত জমা কৰা হৈছে
- (3) 3,000 টকা বিনিয়োগৰ ওপৰত লাভাংশ পোৱা গৈছে য'ত 1,000 টকা আগতীয়া সংগ্ৰহ হৈছে আৰু ইয়াক বিনিয়োগ হিচাপত জমা কৰা হৈছে
- (4) এটা মধ্যকালীন লাভাংশ 2015-16 বৰ্ষটোৰ বাবে প্ৰদান কৰা হৈছে তাৰ মূল্য হ'ল 20,000 টকা

অথবা

- (b) নগদ প্ৰবাহ বিবৃতি বুলিলে কি বুজা? নগদ প্ৰবাহ বিবৃতি কেনেকৈ প্ৰস্তুত কৰা হয়? নগদ প্ৰবাহ বিবৃতি আৰু নগদ বহীৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যবোৰ উল্লেখ কৰা।

5. (a) তলত উৎপাদনৰ লগত জড়িত এটা কোম্পানীৰ 2017 চনৰ 30 চেপ্টেম্বৰৰ দিনা ছয় মাহৰ অন্তত হিচাপসমূহ দিয়া হৈছে :

	টকা (লাখত)	
স্থায়ী খৰচ :		
মজুৰী আৰু দৰমহা	8.4	
ভাৰা, কৰ আদি	5.6	
অৱক্ষয়	7.0	
বিবিধ প্ৰশাসনিক খৰচ	<u>8.9</u>	29.9
অৰ্ধ-পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় :		
মেৰামতি খৰচ	2.5	
পৰোক্ষ শ্ৰম	9.9	
বিক্ৰী বিভাগৰ দৰমহা	2.9	
বিবিধ প্ৰশাসনিক খৰচ	<u>2.6</u>	17.9
পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় @ 50% capacity		
সামগ্ৰী	24.0	
শ্ৰম	25.6	
অন্যান্য খৰচ	<u>3.8</u>	53.4

স্থায়ী খৰচ একেই থাকিব সকলো স্তৰতে। অৰ্ধচলিত খৰচ 45% পৰা 65% লৈ একেই থাকিব, 65% পৰা 80% ৰ ভিতৰত 10% বাঢ়িব আৰু 80% পৰা 100% ৰ ভিতৰত 20% বাঢ়িব।

বিভিন্ন স্তৰত বিক্ৰী পৰিমাণ হ'ব

	টকা (লাখত)
60% সক্ষমতাত	100
75% সক্ষমতাত	120
90% সক্ষমতাত	150
100% সক্ষমতাত	170

পৰিৱৰ্তনশীল বাজেট অৰ্ধবৰ্ষৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা আৰু 60%, 75%, 90% সক্ষমতাত ভৱিষ্যতৰ কাৰ্যক্ষমতা নিৰ্ধাৰণ কৰা।

অথবা

14

- (b) বাজেট নিয়ন্ত্ৰণৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ উদ্দেশ্য আৰু সীমাবদ্ধতাসমূহ আলোচনা কৰা।

3+5+6=14

6. (a) X লি. কোম্পানীৰ লাভৰ আয়তনিক অনুপাত 40% আৰু নিৰাপত্তাৰ দাঁতি 40%. ইয়াৰ দ্বাৰাই 1.50 লাখ টকা বিক্রী পৰিমাণত তলত উল্লেখ কৰাসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : $3+3+4+4=14$

(i) লাভালাভৰ সমতা বিন্দু

(ii) প্রকৃত লাভ

(iii) স্থায়ী খৰচ

(iv) 30,000 টকা লাভ কৰিবৰ বাবে প্রয়োজনীয় বিক্রীৰ পৰিমাণ

অথবা

(b) প্রান্তিক ব্যয়ৰ সংজ্ঞা দিয়া। প্রান্তিক ব্যয়ৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ উল্লেখ কৰা।

$3+6+5=14$

(Old Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

1. (a) Write True or False : 1×4=4
- (i) Publication of Management Accounting Report is not compulsory.
 - (ii) Contribution is the difference between sales and total cost of sales.
 - (iii) Budgeting may be said to be an act of determining costing standards.
 - (iv) Idle Time Variance = Idle Hours × Standard Rate.
- (b) Fill in the blanks : 1×4=4
- (i) Direct Labour Cost Variance = Standard Cost for actual production - _____ Cost of Production.
 - (ii) Goodwill is a _____ transaction.
 - (iii) Zero-base budgeting was first used by _____.
 - (iv) Accounting is an art of recording financial _____.
2. Write short notes on (any four) : 4×4=16
- (a) Margin of safety
 - (b) Zero-base budgeting
 - (c) Make or buy decision
 - (d) Responsibility accounting
 - (e) Material cost variance
3. (a) Discuss the concept of Management Accounting. How can management accounting be useful to the management? What are its limitations? 4+4+4=12
- Or
- (b) Explain the role of Management Accountant in a business enterprise. 12

4. (a) From the following Balance Sheets of Y Ltd. as on 31st December, 2015 and 31st December, 2016, you are required to prepare—

(i) a schedule of changes in working capital;

(ii) a fund flow statement :

5+6=11

Liabilities	2015 ₹	2016 ₹	Assets	2015 ₹	2016 ₹
Share Capital	1,00,000	1,00,000	Goodwill	12,000	12,000
General Reserve	14,000	18,000	Building	40,000	36,000
Profit & Loss A/c	16,000	13,000	Plant	37,000	36,000
Sundry Creditors	8,000	5,400	Investment	10,000	11,000
Bills Payable	1,200	800	Stock	30,000	23,400
Provision Taxation	16,000	18,000	Bills Receivable	2,000	3,200
Provision for Doubtful Debts	400	600	Debtors	18,000	19,000
			Cash at Bank	6,600	15,200
	<u>1,55,600</u>	<u>1,55,800</u>		<u>1,55,600</u>	<u>1,55,800</u>

The following additional information has also given :

- (1) Depreciation charged on plant was ₹ 4,000 and on Building ₹ 4,000
- (2) Provision for taxation of ₹ 19,000 was made during the year 2016
- (3) Interim dividend of ₹ 8,000 was paid during the year 2016

Or

(b) Explain the procedure of preparing a cash flow statement.

11

5. (a) A company wishes to prepare cash budgets from January. Prepare a cash budget for the first six months from the following estimated revenue and expenditure :

11

Month	Total Sales ₹	Materials ₹	Wages ₹	Production Overhead ₹
January	20,000	20,000	4,000	3,200
February	22,000	14,000	4,400	3,300
March	24,000	14,000	4,600	3,300
April	26,000	12,000	4,600	3,400
May	28,000	12,000	4,800	3,500
June	30,000	12,000	4,800	3,600

Cash balance on 1st January was ₹ 20,000. A new machine is to be installed at ₹ 30,000 on credit, to be repaid by two equal instalments in March and April.

Sales commission @ 5% on total sales is to be paid within the month following actual sales. ₹ 10,000 being the amount of 2nd call may be received in March. Share premium amounting to ₹ 2,000 is also obtainable with 2nd call :

Period of credit allowed by suppliers—2 months

Period of credit allowed to customers—1 month

Delay in payment of overhead—1 month

Delay in payment wages— $\frac{1}{2}$ month

Assume cash sales to be 50% of total sales.

Or

(b) What do you mean by budgetary control? State the objectives and limitations of budgetary control. 3+4+4=11

6. (a) The following details relating to the product X during the month of March 2017 are available. You are required to compute the material and labour cost variance and also reconcile the standard and the actual cost with the help of such variances. 2+3+3+3=11

Standard cost per unit :

Material—50 kg @ ₹ 40 per kg

Labour—400 hours @ ₹ 1 per hour

Actual cost for the month :

Material—4900 kg @ ₹ 42 per kg

Labour—39600 hours @ ₹ 1.10 per hour

Actual production—100 units

Or

(b) What do you mean by standard costing? Discuss the usefulness of standard costing. 3+8=11

7. (a) From the following information, calculate—

(i) P/V ratio;

(ii) break-even point;

(iii) margin of safety.

If the selling price is reduced to ₹ 90, by how much is the margin of safety reduced? 2+3+3=11

	₹
Total sales	3,00,000
Selling price (per unit)	100
Variable cost	40
Fixed cost	90,000

Or

(b) Define marginal costing. Discuss its contribution to the management in decision making. 5+6=11

ASSAMESE VERSION

1. (a) সঁচা নে মিছা লিখা :

1×4=4

- (i) পৰিচালনা হিচাপৰ বিবৃতি প্ৰকাশ কৰাটো বাধ্যতামূলক নহয়।
- (ii) বৰঙণি হৈছে বিক্ৰী আৰু মুঠ বিক্ৰী ব্যয়ৰ মাজৰ পাৰ্থক্য।
- (iii) ব্যয়ৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাটো খৰ্ছবাকৰণৰ কাম বুলি কোৱা হয়।
- (iv) অকৰ্মণ্য সময়ৰ বিচ্যুতি = অকৰ্মণ্য সময় × পূৰ্বনিৰ্ধাৰিত নিৰিখ।

(b) খালী ঠাই পূৰণ কৰা :

1×4=4

- (i) প্ৰত্যক্ষ শ্ৰম ব্যয় বিচ্যুতি = প্ৰকৃত উৎপাদনৰ পূৰ্বনিৰ্ধাৰিত ব্যয় - উৎপাদনৰ _____ ব্যয়।
- (ii) সুনাম হৈছে _____ লেনদেন।
- (iii) শূন্যভিত্তি বাজেট প্ৰথমে ব্যৱহাৰ হয় _____।
- (iv) হিচাপবিদ্যা হৈছে হিচাপ _____ বন্ধৰ এক কলা।

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

4×4=16

- (a) নিৰাপদ উৎপাদন বিন্দু
- (b) শূন্যভিত্তি বাজেট
- (c) ক্ৰয় অথবা উৎপাদনৰ সিদ্ধান্ত
- (d) দায়বদ্ধতা নিৰ্ণয়কৰণৰ হিচাপ
- (e) পণ্য ব্যয় বিচ্যুতি

3. (a) পৰিচালনা হিচাপৰক্ষণ সম্পৰ্কত আলোচনা কৰা। পৰিচালনা হিচাপৰক্ষণ কেনেকৈ পৰিচালনাৰ বাবে উপযোগী হয়? ইয়াৰ সীমাবদ্ধতাবোৰ কি কি?

4+4+4=12

অথবা

(b) এটা ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানত ব্যৱস্থাপনা হিচাপৰক্ষকৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

12

4. (a) তলত উল্লেখ কৰা 31 ডিচেম্বৰ, 2015 আৰু 31 ডিচেম্বৰ, 2016 বৰ্ষৰ Y লি.ৰ উদ্ভূত-পত্ৰসমূহৰ পৰা—

- (i) কাৰ্যকৰী মূলধনৰ পৰিৱৰ্তন সূচী;
- (ii) পুঁজি প্ৰবাহৰ বিবৃতি প্ৰস্তুত কৰা :

5+6=11

দেয়	2015	2016	সম্পত্তি	2015	2016
	টকা	টকা		টকা	টকা
অংশ মূলধন	1,00,000	1,00,000	সুনাম	12,000	12,000
সাধাৰণ সঞ্চিতি	14,000	18,000	ঘৰ	40,000	36,000
লাভ-লোকচানৰ হিচাপ	16,000	13,000	যন্ত্ৰপাতি	37,000	36,000

দেয়	2015 টকা	2016 টকা	সম্পত্তি	2015 টকা	2016 টকা
বিবিধ পাওনাদাৰ	8,000	5,400	বিনিয়োগ	10,000	11,000
পৰিশোধযোগ্য বিল	1,200	800	মজুত পণ্য	30,000	23,400
কৰৰ ব্যৱস্থা	16,000	18,000	প্ৰাপ্য হিচাপ	2,000	3,200
সন্দেহজনক ধাৰৰ সঞ্চিতি	400	600	দেনাদাৰ	18,000	19,000
			বেংকত জমা	6,600	15,200
	<u>1,55,600</u>	<u>1,55,800</u>		<u>1,55,600</u>	<u>1,55,800</u>

তলত সংযোজনসমূহ দিয়া হ'ল :

- (1) অৱক্ষয় যন্তুপাতিত 4,000 টকা আৰু ঘৰবাৰীত 4,000 টকা ধৰা হৈছে
- (2) 2016 বৰ্ষত কৰ ব্যৱস্থা 19,000 টকা হ'ব
- (3) 2016 বৰ্ষত মধ্যকালীন লাভাংশ 8,000 টকা পৰিশোধ কৰা হৈছে

অথবা

(b) এটা নগদ প্ৰবাহ বিবৃতি প্ৰস্তুত কৰা কাৰ্যপদ্ধতি বৰ্ণনা কৰা।

11

5. (a) তলত দিয়া ৰাজহ আৰু খৰচৰ হিচাপৰ পৰা জানুৱাৰী মাহৰ পৰা প্ৰথম ছমাহৰ বাবে নগদ বাজেট প্ৰস্তুত কৰিবৰ বাবে কোম্পানীয়ে বিচাৰিছে। উল্লেখিত ছমাহৰ নগদ বাজেট প্ৰস্তুত কৰা :

11

মাহ	মুঠ বিক্ৰি টকা	সামগ্ৰী টকা	মজুৰী টকা	উৎপাদন খৰছ টকা
জানুৱাৰী	20,000	20,000	4,000	3,200
ফেব্ৰুৱাৰী	22,000	14,000	4,400	3,300
মাৰ্চ	24,000	14,000	4,600	3,300
এপ্ৰিল	26,000	12,000	4,600	3,400
মে	28,000	12,000	4,800	3,500
জুন	30,000	12,000	4,800	3,600

1 জানুৱাৰীত সঞ্জাব্য নগদ টকাৰ পৰিমাণ 20,000 টকা। এটা নতুন মেচিন মুঠ 30,000 টকাত বাকী কিস্তিত ক্ৰয় কৰা হৈছে। উক্ত টকা দুটা সমান কিস্তিত মাৰ্চ আৰু এপ্ৰিলত পৰিশোধ কৰিব।

মুঠ বিক্ৰিৰ ওপৰত 5% কমিচন (দস্তাৰি) যি মাহত বিক্ৰি হয় উক্ত মাহতে পৰিশোধ কৰিব। দ্বিতীয় তলবি ধন হিচাপে 10,000 টকা মাৰ্চ মাহত, অংশ প্ৰিমিয়ম 2,000 টকাৰ সহিতে গ্ৰহণ কৰিব।

পাওনাদাৰসকলে 2 মাহৰ বাকী সুবিধা দিব

গ্ৰাহকক 1 মাহৰ বাকীৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা হয়

অভাৰহেডৰ ক্ষেত্ৰত 1 মাহৰ বাকীৰ সুযোগ থাকিব

মজুৰিৰ ক্ষেত্ৰত $\frac{1}{2}$ মাহৰ বাকীৰ সুযোগ থাকিব

নগদ বিক্ৰী মুঠ বিক্ৰিৰ 50% বুলি ধৰি ল'ব লাগে।

অথবা

(b) বাজেট নিয়ন্ত্ৰণ বুলিলে কি বুজা? বাজেট নিয়ন্ত্ৰণৰ উদ্দেশ্য আৰু সীমাবদ্ধতাবোৰ আলোচনা কৰা।

3+4+4=11

6. (a) তলত দিয়া তথ্যসমূহ প্ৰডাক্ট X ৰ লগত 2017 চনৰ মাৰ্চ মাহৰ সৈতে জড়িত। এইসমূহৰ দ্বাৰা সামগ্ৰী আৰু শ্ৰম ব্যয়ৰ বিচ্যুতি নিৰ্ণয় কৰা আৰু লগতে বিচ্যুতিৰ সহায়ত প্ৰকৃত আৰু মান ব্যয়ৰ সমিল-মিল ঘটোৱা :

2+3+3+3=11

মান ব্যয় প্ৰতি গোটত

সামগ্ৰী—50 কে.জি., প্ৰতি কে.জি.ত 40 টকা দৰত

শ্ৰম—400 ঘণ্টা, প্ৰতি ঘণ্টাত 1 টকা দৰত

প্ৰকৃত খৰচ, মাহটোৰ বাবে :

সামগ্ৰী—4900 কে.জি, প্ৰতি কে.জি.ত 42 টকা দৰত

শ্ৰম—39600 ঘণ্টা, প্ৰতি ঘণ্টাত 1.10 টকা দৰত

প্ৰকৃত উৎপাদন—100 গোট

অথবা

(b) মান ব্যয় বুলিলে কি বুজা? মান ব্যয়ৰ উপযোগিতাসমূহৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

3+8=11

7. (a) তলত উল্লেখ কৰা তথ্যসমূহৰ দ্বাৰা নিৰ্ণয় কৰা—

(i) লাভৰ আয়তনিক অনুপাত ;

(ii) লাভলাভৰ সমতা বিন্দু ;

(iii) দাঁতিৰ সীমা।

যদি বিক্ৰী মূল্য 90 টকালৈ কমোৱা হয়, তেন্তে দাঁতিৰ সীমা (margin of safety) কিমান কমিব,

নিৰ্ণয় কৰা :

2+3+3+3=11

	টকা
মুঠ বিক্ৰী	3,00,000
প্ৰতি গোটৰ বিক্ৰী মূল্য	100
পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয়	40
স্থিৰ ব্যয়	90,000

অথবা

(b) প্ৰান্তিক ব্যয়ৰ সংজ্ঞা দিয়া। সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত প্ৰান্তিক ব্যয়ৰ ব্যবস্থাপনালৈ আগবঢ়োৱা বৰঙণি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

5+6=11